

עלון שבועי נחלת שדה

חידושי תורה בדרך הדרוש
והאגדה על פרשת השבוע

מאת מחבר סדרת הספרים "נחלת שדה" על התורה והמועדים

260 ק"מ 099 ויחי תפ"ש ז' תש"ס ו' ת"ל י"ן 260
לתגובות/הערות/דרשות והרצאות ניתן לפנות לטלפון – 050-4145482,
ניתן לקבל את העלון במייל etayba1@gmail.com

הנושא: כבשים של אש

אחר שסיים תפילת שמונה עשרה, עלה בליבו להתפלל לראות הדבר הנ"ל האמור בעשרה מאמרות, ועם לבבו אמר, אולי קיימא לי שעתא ואזכה לראותו, ותיכף התפלל על זה, ומילא ה' את שאלתו, וראה עין בעין את אליהו מלוּבש בבגדי כהונה עומד ומקריב התמיד כסדרו, ודבריו הללו נודעו לרבים. ע"ל. ובספר תהילה למשה הוסיף בזה, ששמע מפי הייטב לב שלאחר שסיפר לו זקיננו בעל הישמח משה את העובדא הנזכרת, שאלו, אם היה אליהו הנביא מלוּבש בשעת ההקרבה בשמונה בגדים ככהן גדול או בארבע ככהן הדיוט? והשיב לי, שרק עם ארבע בגדים. ע"כ.

ומצאתי מקור לדברי הרמ"ע מפאנו במדרש שוחר טוב (פרק סג): אמר רבי פנחס בשם רבי שמעון בן לקיש, הוא פנחס הוא אליהו זכור לטובה ולברכה, שאילולי הוא לא היה לנו חיים באדום הרשעה. הוא שאמרו רבותינו, מיום שחרב בית המקדש אליהו מקריב שני תמידין בכל יום לכפר על ישראל, וכותב בעורותיהן מעשה כל יום ויום.

והגר"ח פלאג' צוק"ל בספרו נפש כל חי (מערכת א אות ל), מביא את דברי הרמ"ע מפאנו, ומוסיף, דאפשר שנגנזו לו קופות מתרומת הלשכה כדי שיהיו באים התמידין משל כל הציבור, וגם אינו רחוק שאבות העולם עומדים עליו למעמד כי היכי דהיו מעמדות בביהמ"ק והימן ואסף וידותון משוררים וכו'. והוסיף הגר"ח פלאג' ז"ל: ולבי אומר לי, כי כשם שמקריב קרבנות תמידין כך מקריב קרבנות מוספין, כי זיל בתר טעמא, כי יש לו מעות מקופות תרומת הלשכה ומעות הקופות מתרומת הלשכה היו לצורך קרבנות צבור תמידין ומוספין ככלל, ועוד דמאי שנא תמידין מקרבנות מוספין.

ועוד כתב: ואילו לא היו בידו מעות מתרומת הלשכה, או היו בידו וכבר נשלמו, הנה הוא עושה תיקון ליקנות משלו ולמסור לציבור יפה יפה, ואין מקום לומר באליהו הנביא ז"ל דחיישנין שמא לא ימסרם יפה יפה. ודו"ק.

החתם סופר כתב, ולפי עניות דעתי פשוט מאוד, שלוקח מצינורי השפע שיורד פרנסת כל אחד מישראל, מפריש לעצמו שיעור מחצית השקל, ומזה מקריב כבשים של אש. ע"כ.

שואל בספר בית דוד (חלק א"ח סימן תק"ה) על דברי הרמ"ע מפאנו: הגמרא (תענית כז: מגילה לא:) אומרת: אמר אברהם לפני הקדוש ברוך הוא: רבוננו של עולם! שמא חס ושלום ישראל חוטאים לפניך ואתה עושה להם כדור המבול וכדור הפלגה? אמר לו: לא. אמר לפניו: רבוננו של עולם! במה אדע? אמר לו: קחה לי עגלה משולשת וגו' (כלומר הקרבנות יכפרו עליהן, רש"י). אמר אברהם: ריבוננו של עולם! תינח בזמן שבית המקדש קיים, בזמן שאין בית המקדש קיים מה תהא עליהם? אמר לו: כבר תיקנתי להם סדר קרבנות, בזמן שקורין בהן לפני, מעלה אני עליהם כאילו הקריבום לפני, ואני מוחל להם על כל עוונותיהם.

ולפי דברי הרמ"ע מפאנו קשה, הלמאי אמרו חז"ל "בזמן שאין בית המקדש קיים מה תהא עליהם", הלא אליהו עומד ומקריב תמידין בבית המקדש?

בענין פרשת השבוע פרשה שתומה היא, כתב רבינו בחיי: ראה יעקב אבינו שכל כ"ב האותיות נמצאות בשמות שנים עשר השבטים חוץ מהאותיות ח' וט', אמר יעקב: אין בהם "חטא", ראויים הם לגלות להם את הקץ. כיון שראה, שאף האותיות ק' וצ' אין בהם, אמר: אינם ראויים לגלות להם הקץ – סתם ולא גילה. לכך פרשה זו שתומה.

ולכאורה מה בכך, האם בגלל שחסרות האותיות "קץ" אצל שמות השבטים זו כבר סיבה לא לגלות להם את הקץ?

אלא חסרון האותיות ק' וצ' מראה שיהיה בעתיד חסר לעם ישראל את הציפיה וההשתוקקות לקץ, ולכן לא ניתן לגלות להם את הקץ. התבונן יעקב עד סוף כל הדורות, וראה שאין בהם את ה"קץ", את ההשתוקקות לקץ הגלות לביאת המשיח, לכן נסתם ממנו הקץ, לא היה ביכולתו לגלות להם. כי אם חסרה הציפיה וההשתוקקות, הגואל לא יכול להגיע.

מובא בילקוט שמעוני (ישעיהו, רמז תשל"ו) על הפסוק "ואמר ביום ההוא הנה אלהינו זה קיונו לו ויושיענו" – אפילו אין ביד ישראל אלא הקיווי, כדאי הן לגאולה בשכר הקיווי.

בזה מסביר החיד"א בספרו מדבר קדמות מהו הלשון "כי לישועתך קיונו כל היום", ומה נתינת טעם היא זו? אלא שמא תאמר אין לנו זכות לגאולה, על זה אנו אומרים "לישועתך קיונו כל היום", שאף שאין לנו זכות אבל נשאר לנו הקיווי, ובשכר הקיווי כדאי שתגאלנו.

אומר ה'שם משמואל', הגמרא בסוף מסכת מנחות אומרת, לעולם זאת על ישראל, אמר רב גידל אמר רב: זה מזבח בנוי ומיכאל שר הגדול עומד ומקריב עליו קרבן. ובביאור דברי רב "זה מזבח בנוי ומיכאל שר הגדול עומד ומקריב עליו קרבן", כותבים התוספות שישנם מדרשים חלוקים: יש מי שאומר נשמותיהן של צדיקים, ויש מי שאומר כבשים של אש, והיינו דאמרינן בשמונה עשרה בעבודה: "ואשי ישראל ותפלתם מהרה באהבה תקבל ברצון".

מסביר בספר שם משמואל (ערב י"כ, תרע"ד) מה הם הכבשים של אש, שכאשר יהודי קורא פרשת הקרבנות והוא משתוקק מי ייתן ואזכה להקריב קרבן על גבי המזבח, ברצון וההשתוקקות הוא יוצר "כבש של אש", ומיכאל לוקח אותו ומקריבו על גבי המזבח של מעלה.

בזה יש להסביר מה שמביא הרמ"ע מפאנו בספרו עשרה מאמרות (ח"ג מאמר אם כל חי פרק כ"ג): ואמרו עליו (על אליהו הנביא) שהוא מקריב תמידים בבית המקדש, אע"פ שהוא שמים, שהרי בקדושתו עומד. ומוסיף ואומר, ואינו רחוק להאמין, שיהיו אבות העולם עומדים על גביו למעמד, והימן אסף וידותון משוררים. ע"כ.

ובספר ייטב לב (פרשת אמור) כותב בזה"ל: ומקובלני ממוזלה"ה בעל המחבר ספר ישמח משה ותשובת השיב משה, כי פעם אחת

כבר מאות מתענגים על הספר נזולת שדה – תנאים ואמוראים

מה איתך?

א. מדוע רבן יוזנן בן זכאי נקבר בטבריה
על אף שזוי בדרום?

ב. מדוע בזורה ברוריה לבעוט ברנלה
בתלמיד ששנה בשקט ולא סתרה לו על
לזויו?

ג. מדוע רבי מאיר נקבר בעמידה?

ד. מי היה הסגדר של התנא רבי
ישמעאל?

ה. כיצד רבי טרפון נשבע ואומר "אקפוז
את בני"?

ו. כיצד זכה הלל הזקן שהתעברה בו
נשמת אהרן הכהן?

ז. מדוע שפוזות קיסר רומי היו משבזות
את רבי אבהו?

זו. מדוע הרבו הזכמים לזשוד ברב
פפא?

תשובות לשאלות אלו ועוד דברים
מעניינים ונדירים תמצאו בספר "נזולת
שדה תנאים ואמוראים"

לפרטים: 0504145482

בסייעתא דשמיא

ביום שני הקרוב י"ח טבת (16.1)

יתקיים שיעור מפי הרב איתי בן אהרן שליטי"א

בעיר חולון רחוב סוקולוב 88

לפרטים: 0542575957 (נעה)

יש לומר, שמה שפנחס הוא אליהו מקריב, אינו מועיל לנו אלא על ידי שאנו עוסקים בתורת הקרבנות, משום שהקרבתו נחשבת כקרבן בלא ידיעת הבעלים, ורק על ידי הקריאה והלימוד שלנו, הרי אנו מגלים דעתנו שקרבנו רצוי לנו ורק אז הקרבנו מועיל ונחשבת לנו.

ולפיכך נראה, שיש לכוון בעת קריאת הקרבנות, שעל ידי קריאה זו יועיל לנו מה שפנחס הוא אליהו מקריב בעדנו ויחשב כאילו אנו מקריבים, או לכוון שעל ידי יעמוד פנחס הוא אליהו בעדנו.

בספר נוה שלום (סימן א' סק"ג) הביא את קושיית בעל בית דוד ותירץ שאלוהי הנביא מקריב, היינו דוקא את קרבן התמיד ואת קרבנות של צבור, אבל שאלת אברהם אבינו ע"ה היתה על כל הקרבנות שהם אשם וחטאת ושלמים וכו', ולזה השיבו הקב"ה, דכשקורין הקרבנות מעלה אני עליהם כאילו הקריבום, וכמ"ש במנחות (ק"י), אמר רבי יצחק: מאי דכתיב "זאת תורת החטאת" (ויקרא ו', י"ח) "וזאת תורת האשם" (שם ז' א'), כל העוסק בתורת חטאת כאילו הקריב חטאת, וכל העוסק בתורת אשם כאילו הקריב אשם, וכל אלו אינו מקריב אליהו.

ונראה לתת הסבר אחר בדבר, שלכאורה מדוע נבחר דוקא אליהו הנביא זכור לטוב להיות הכהן המקריב את קרבנותיהם של ישראל, ולא אהרן הכהן למשל?

ונראה לבאר על פי מה שכתב בספר אהל אלימלך (אות ר"ג), שהרה"ק הרבי ר' אלימלך מליז'ענסק ז"ע הקשה, כיצד אליהו מלאך הברית מגיע לכל ברית וברית, הרי מובא במסכת ברכות (ד:) שאלוהי בארבע טיסות שט בעולם, והרי ברגע שמלין במקום אחד הרי יכול להיות שבאותו זמן יש מילה במקום אחר בעולם?

אלא הענין שאלוהי הנביא על ידי שהחזיר את כל ישראל בתשובה ואמרו (מלכים א' י"ח, ל"ט): "ה' הוא האלהים", ע"ז זכה לנשמה כללית של כל ישראל, ובעת הכנסת הילדים בביתו של אברהם אבינו, מתנוצץ ומתגלה בילד חלק אחד מנשמת אליהו וכל אחד נוטל לפי חלקו ושרשו. עכ"ד.

ומתבאר מדבריו, כי כל יהודי יש בלבו ניצוץ של אליהו הנביא זכור לטוב. לפי זה אפשר לומר, שעל ידי שיהודי משתוקק ושואף בקריאת פרשת הקרבנות שה' יזכה אותו להקריב קרבנות על גבי המזבח, הרי בזה מעורר את אותו ניצוץ של אליהו הנביא שבו, לכן נבחר דוקא אליהו להיות כהן המקריב את הקרבנות, וזאת רק על ידי קריאת פרשת הקרבנות, שבזה מעורר הרצון וההשתוקקות להקרבתם.

לכן כל אחד צריך לקבל על עצמו איזו קבלה טובה, משהו למען קירוב הגאולה, בפרט בחודש טבת שהוא ראשי תיבות: "תבשרנו בשורות טובות", כיון שבחודש הזה טמון תקוות הגאולה, שמובא בגמרא בעבודה זרה (ח.): "תנו רבנן, לפי שראה אדם הראשון יום שמתמעט והולך, אמר: אוי לי שמא בשביל שסרחתי עולם חשוך בעדי וחוזר לתוהו ובוהו, וזו היא מיתה שנקנסה עלי מן השמים. עמד וישב שמונה ימים בתענית ובתפילה. כיון שראה תקופת טבת וראה יום שמאריך והולך, אמר: מנהגו של עולם הוא. הלך ועשה שמונה ימים טובים, לשנה האחרת עשאו לאלו ולאלו ימים טובים".

כלומר הארכת היום בחודש טבת היא זו שהחדירה באדם הראשון את תקוות החיים העתידיים והיא זו שמביאה כל שנה מחדש את האדם לתקוה שהאור ילך ויגדל ואף שעתה נמצאים עדיין בחושך, עתיד האור לחזור ויבוא יום בו יזכו ישראל לגאולה השלימה.

לכן מובא בספר בני יששכר, שחודש טבת הוא כנגד שבט דן, שיעקב אבינו בירך אותו בפרשת השבוע: "לישועתך קויתי ה'", לבל יתייאש וקרובה הישועה לבוא.

ומפרש הרשב"ם, שרמז יעקב אבינו בברכתו לשבט דן לימים העתידיים לבוא בתקופת "עיקבתא דמשיחא", כאשר המלחמות יהיו כבדות מנשוא, או אז יתגבר עליהם שבט דן. הפסוק "דן ידין עמא", רומז אפוא לתקופה של "כי ידין ה' עמו" שנאמרה בפרשת האזינו (דברים ל"ב, ל"ו) תקופה העתידה להיות בימות המשיח, ואז נזדקק לכח המיוחד של דן ולברכה המיוחדת של "לישועתך קויתי ה'" כדי לנצח את האויבים בעת הגאולה.